

چه می‌شد هفته‌ها 10 روز و هر روز 10 ساعت می‌داشت؟

قرن‌هاست که ما از سیستم دوازده‌تایی برای سنجش زمان استفاده می‌کنیم. اما آیا زمان آن فرا نرسیده که این سیستم را کنار بگذاریم و از سیستم منطقی‌تری برای خرد کردن زمان استفاده کنیم؟

قرن‌هاست که ما از سیستم دوازده‌تایی برای سنجش زمان استفاده می‌کنیم. اما آیا زمان آن فرا نرسیده که این سیستم را کنار بگذاریم و از سیستم منطقی‌تری برای خرد کردن زمان استفاده کنیم؟

محمود حاج‌زمان: هر هفته 7 روز دارد، زیرا بابلیان باستان هر روز را به یکی از سیارات شناخته شده آن زمان اختصاص داده بودند. هر روز و هر شب 12 ساعت دارد که از نظر بابلی‌ها هر ساعت به یکی از نشانه‌های دایرة البروج اختصاص داشت. همچنین هر ساعت 60 دقیقه دارد، زیرا بابلی‌ها تصور می‌کردند که 60 عدد خوش‌یمنی است. مطمئناً ما می‌توانیم بهتر از آنها عمل کنیم. حال که ما واحد پولی را به مضارب ده خرد کرده‌ایم، چرا نتوانیم زمان را این‌طور خرد کنیم؟

بیائید روز را به 10 ساعت تقسیم کنیم، طوری که هر ساعت 100 دقیقه و هر دقیقه 100 ثانیه داشته باشد. اگر این کار را انجام دهیم، محاسبه این‌که چه مقدار زمان در دست داریم به مراتب ساده‌تر می‌شود. از آنجایی که ما 10 انگشت داریم، سیستم ده‌دهی حتی از نظر طبیعی نیز منطقی‌تر به نظر می‌رسد.

به گزارش نیوساینتیست، چینی‌ها در هزاران سال قبل از سیستم ده‌دهی استفاده می‌کردند. اما وقتی اخترشناسان مسیحی سیستم دوازده‌تایی اروپایی را برای آنها به ارمغان آوردند، چینی‌ها نیز استفاده از سیستم ده‌دهی را کنار گذاشتند. سیستم زمانی ده‌دهی برای مدت کوتاهی پس از انقلاب 1789 فرانسه مجدداً رواج یافت. ریاضی‌دان فرانسوی، پیر سیمون لاپلاس ساعتی داشت که زمان را در سیستم ده‌دهی نشان می‌داد و حتی کتاب مشهور خود، [171#&](#)؛ رساله‌ای بر مکانیک سماوی» را با استفاده از سیستم زمانی ده‌دهی نوشت.

تلاش‌های تاریخی برای معرفی مجدد زمان ده‌دهی، به طور عمده به دلایل اقتصادی شکست خورده است. ملل قدرتمند که به تجارت و حمل کالا با کشتی وابسته بودند، از سیستم‌های ناوبری -مسافت‌سنج، زاویه‌یاب، نقشه‌ها و جداول- استفاده می‌کردند که بر اساس سیستم بابلی کار می‌کرد. اما امروزه با استفاده از جی‌پی‌اس، این مانع بزرگ از سر راه برداشته شده است.

جی‌پی‌اس از واحدهای زمانی اتمی استفاده می‌کند. این واحد زمانی بر اساس فرکانس تشعشع ساطع شده از سزیم 133، تحت یک انتقال اتمی خاص تعریف می‌شود. زمان ده‌دهی را می‌توان به راحتی و با استفاده از روش مشابهی تعریف کرد. پیتر ویبرلی از آزمایشگاه فیزیک ملی انگلستان در تدینگتون می‌گوید: [171#&](#)؛ اگر ما امروز از صفر شروع کنیم، کماکان ثانیه را بر اساس نوعی انتقال اتمی تعریف خواهیم کرد. این روش بسیار پایدارتر از هر روش دیگری است که ما می‌توانیم داشته باشیم.»

با تمام این اوصاف، حتی بابلی‌های باستان نیز این اشتباه احمقانه را مرتکب نشدند که یک هفته را ده روز در نظر بگیرند. همین حالا با هفته‌های هفت روزه، فکر نمی‌کنید که تعطیلات آخر هفته خیلی از هم فاصله دارند؟!